

CREATIVE
EMOTIONAL
JOURNEY

 Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

INFOGRAFIKOS

SAVOKŲ APIBRĖŽIMAI

Atsakomybės apribojimas:

Europos Komisijos parama šio leidinio leidybai nereiškia, kad ji patvirtina jo turinį, kuris atspindi tik autorių požiūrį, ir Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateiktos informacijos panaudojimą

● SAŲOKŲ APIBRĖŽIMAI

SMURTAS LYTIES PAGRINDU

STAMBULO KONVENCIJA 2011 – 3 str.

a) Terminas „smurtas prieš moteris“ reiškia žmogaus teisių pažeidimą ir moterų diskriminacijos formą, įskaitant visus smurto lyties pagrindu veiksmus, kurie sukelia arba gali sukelti fizinę, seksualinę, psichologinę ar ekonominę žalą arba kančias, įskaitant grasinimus tokiais veiksmais, prievartą ar savavališką laisvės atėmimą, nepriklausomai nuo to, ar tai vyksta viešajame, ar privačiame gyvenime;

b) Sąvoka „smurtas šeimoje“ reiškia visus fizinio, seksualinio, psichologinio ar ekonominio smurto veiksmus šeimoje ar namų ūkyje arba tarp esamų ar buvusių sutuoktinių ar partnerių, neatsižvelgiant į tai, ar smurtautojas su auka gyvena ar gyveno vienoje gyvenamojoje vietoje;

SĄVOKŲ APIBRĖŽIMAI

c) Terminas „lytis“ reiškia socialiai susiformavusius vaidmenis, elgesį, veiklą ir savybes, kurias tam tikra visuomenė laiko tinkamomis moterims ir vyrams;

d) terminas „smurtas prieš moteris lyties pagrindu“ reiškia bet kokį smurtą, nukreiptą prieš moterį arba nuo kurio neproporcingai nukenčia moterys;

e) „Auka“ - bet kuris fizinis asmuo, nukentėjęs nuo a ir b punktuose nurodytų veiksmų ar elgesio;

f) Sąvoka „moterys“ taip pat apima jaunesnes nei 18 metų mergaites.

● SAŲOKŲ APIBRĖŽIMAI

SMURTAS LYTIES PAGRINDU

JUNGTINIŲ TAUTŲ (JT) DECLARACIJA 1993 –

1 str.

Pagal JT apibrėžimą, pateiktą 1993 m. Deklaracijos dėl smurto prieš moteris panaikinimo 1 straipsnyje, smurtas prieš moteris yra „Smurtas prieš moteris ir mergaites apibrėžiamas kaip bet koks smurto lyties pagrindu aktas, dėl kurio moterys ir mergaitės patiria arba gali patirti fizinę, seksualinę ar psichinę žalą ar kančias, įskaitant grasinimus tokiais aktais, prievartą ar savavališką laisvės atėmimą, nepriklausomai nuo to, ar tai vyksta viešajame, ar privačiame gyvenime“; „... smurtas prieš moteris yra istoriškai susiklosčiusių nelygių galios santykių tarp vyrų ir moterų, dėl kurių vyrai dominuoja prieš moteris ir jas diskriminuoja, o moterys negali visapusiškai tobulėti, išraiška...“

● SAŲOKŲ APIBRĖŽIMAI

● **PRIEVARTAVIMO KULTŪRA
(RAPE CULTURE)**

LYČIŲ STUDIJOS 1975 - 1995

„Prievartavimo kultūra“ - tai lyčių studijose ir feminizme vartojamas terminas, apibūdinantis „kultūrą“, kurioje ne tik smurtas ir prievarta lyties pagrindu yra plačiai paplitę, sumenkinami ir normalizuojami, bet ir įteisinamos bei skatinamos nuostatos ir praktika, pateisinančios ir palaikančios šį smurtą ir pretenduojančios kontroliuoti moterų seksualumą. Išsireiškimo "prievartavimo kultūra" kilmė neaiški: 1975 m. knygoje „Prieš mūsų valią: vyrai, moterys ir prievartavimas“ rašytoja Siuzana Braunmiller (Susan Brownmiller) kalbėjo apie kultūrą, palankią prievartavimams. Brownmiller teigė, kad išprievartavimas - tai „sąmoningas bauginimo procesas, kuriuo visi vyrai laiko visas moteris baimės būsenoje“.

SAVOKŲ APIBRĖŽIMAI

Knygos privalumas buvo tas, kad išprievartavimas buvo atskirtas nuo seksualinio aspekto, kad būtų įtrauktas į istoriškai susiklosčiusią galios dinamiką tarp lyčių: Brownmiller teigė, kad vyrai prievartauja ne dėl nenumaldomo seksualinio potraukio, bet siekdami įgyvendinti ar įtvirtinti savo galią ir kontrolę moters kūno atžvilgiu. Šiuo aspektu išprievartavimas paveikia ne tik auką: jis yra kraštutinė patriarchalinės ir mizoginiškos visuomenės, kurioje egzistuoja sistemos, institucijos, žiniasklaida ir įsišaknijusios nuostatos, skatinančios smurtą prieš moteris, išraiška.

SAVOKŲ APIBRĖŽIMAI

1993 m. buvo išleista knyga „Transforming a Rape Culture“, kurioje autorės Pamela Fletcher, Emilie Buchwald ir Martha Roth pateikė išsamesnį „prievartavimo kultūros“ apibrėžimą: „Tai įsitikinimų kompleksas, skatinantis vyrų seksualinę agresiją ir palaikantis smurtą prieš moteris. Tai vyksta visuomenėje, kurioje smurtas laikomas seksualiu, o seksualumas - prievartiniu. Prievartavimo kultūroje moterys suvokia smurto grėsmę - nuo seksualinių komentary iki fizinio priekabiavimo ir paties išprievartavimo. Prievartavimo kultūroje fizinis ir emocinis teroras prieš moteris laikomas „normaliu“ reiškiniu. Prievartavimo kultūroje ir vyrai, ir moterys mano, kad seksualinis smurtas yra „gyvenimo faktas“, toks pat neišvengiamas kaip mirtis ar mokesčiai“.

● SAŲOKŲ APIBRĖŽIMAI

BENDRO SUTARIMO KULTŪRA (CULTURE OF CONSENSUS)

PAŽODINIS APIBRĖŽIMAS

Remiantis Treccani žodynu, sąvoka „sutikimas“ apibrėžiama kaip „leidimas atlikti veiksmą, leidimas, pritarimas“.

AKADEMINIS APIBRĖŽIMAS

Mokslininkės Susan E. Hickman ir Charlene L. Muehlenhard (1999) sutikimą apibrėžia kaip „laisvai išreikštą žodinį ar nežodinį norą įsitraukti į seksualinę veiklą“.

SAVOKŲ APIBRĖŽIMAI

NORMATVINIS APIBRĖŽIMAS

Pagal Stambulo konvenciją (2011 m.) sutikimas yra savanoriškas ir nenuolatinis sutikimas dalyvauti tam tikroje seksualinėje veikloje; jis gali būti bet kada atšauktas ir gali būti duota tik laisvai ir nuoširdžiai tik tada, kai vienos iš sutinkančių šalių laisva valia nėra užvaldyta prievartos aplinkybių ir kai asmuo yra pajėgus duoti sutikimą.

Sutikimas yra konkretus, nes sutikimas su vienu dalyku nereiškia sutikimo su kitais dalykais; jis yra kintantis, todėl bet kas gali bet kada persigalvoti dėl to, ką nori daryti; jis yra informuotas, t. y. negali būti grindžiamas melu ar informacijos nutylėjimu.

● SAŲOKŲ APIBRĖŽIMAI

MOTERŲ ŽUDYMAS- FEMICIDAS (FEMINICIDE)

EIGE MEASURING FEMINICIDE 2017

Femicidas - tai moters nužudymas, kai ją nužudo intymus partneris. Intymiu partneriu laikomas buvęs arba esamas sutuoktinis (partneris), neatsižvelgiant į tai, ar nusikaltėlis gyvena arba gyveno su auka toje pačioje gyvenamojoje vietoje.

Femicidas yra sunkiausia smurto lyties pagrindu apraiška. Tai galios disbalanso visuomenėje, skatinančio vyrų ir moterų nelygybę, apraiška.

Femicidas plačiai apibrėžiama kaip moters nužudymas dėl jos lyties.

SĄVOKŲ APIBRĖŽIMAI

Terminas femicidas buvo sukurtas, nes „neutralus“ žmogžudystės apibrėžimas neatspindi nelygybės, priespaudos ir sistemingo smurto prieš moteris.

Apibrėžiant femicidą remiantis tiksliais rodikliais, kurie šį reiškinį atskiria nuo žmogžudystės (angl. homicide), galima rinkti duomenis, kurie gali atspindėti tikrąją moterų patiriamos nelygybės padėtį.